

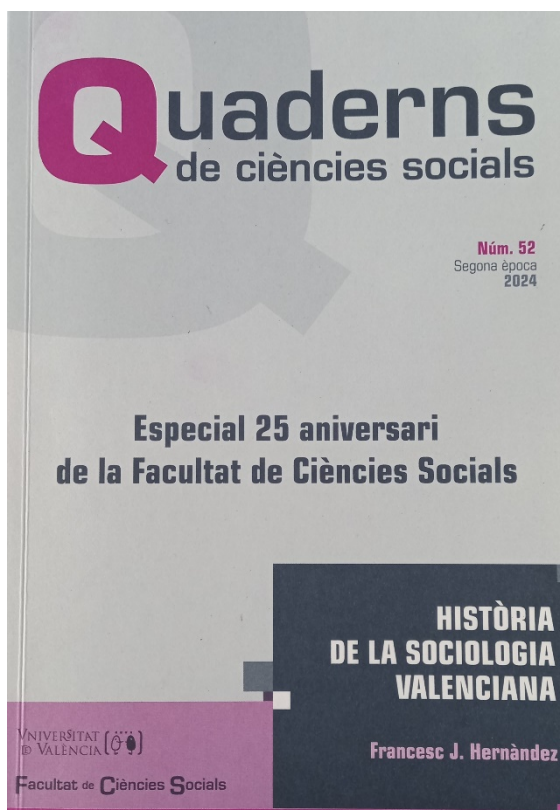
Francesc J. Hernández Dobon (2024). Història de la sociologia valenciana. *Quaderns de Ciències Socials*, 52. Especial 25 Aniversari de la Facultat de Ciències Socials

VÍCTOR SOLER-PENADÉS

Universitat de València

victor.soler-penades@uv.es

ORCID ID: 0000-0003-1620-1475

Història de la sociologia valenciana explora i analitza el desenvolupament de la sociologia en el context valencià i la seua rellevància per al teixit social de la regió. Amb aquesta finalitat, assumeix una perspectiva històrica i sociològica. Sense abandonar el territori analitzat, ofereix pinzellades entorn de tres etapes històriques que constitueixen les tres parts que vertebraren les seues pàgines. En primer lloc, inicia el seu recorregut en el llarg període anterior al naixement de la sociologia. A continuació, s'endinsa en els anys que abasten el naixement d'esta

disciplina fins a la Guerra Civil i, finalment, culmina en l'etapa que comprèn des de la Guerra fins a l'actualitat.

La primera part s'acosta al poble iber i a la seua llengua per a descobrir en les seues restes antigues uns certs indicis de coneixement social: la saviesa, les relacions socials i les pràctiques culturals inscrites —gravades— en objectes quotidians, formes de comprensió social que contribueixen a donar forma a les bases del pensament sociològic posterior. L'autor ens ajuda, amb esta part, a recórrer la influència de les tradicions filosòfiques (Plató, Aristòtil) en la configuració de les primeres concepcions de la societat i la posterior evolució de les ciències socials. Al mateix temps, es deté en el món àrab i en el Regne de València a través de les seues contribucions culturals i literàries, destacant, en el segon cas, l'anàlisi social que ofereixen els seus textos. Es tracta de contribucions que, si bé no atenen una sociologia en el sentit modern, sí que donen forma a l'entorn intel·lectual en el qual s'acabaria gestant la sociologia com a disciplina formal i consolidada. Esta part passa també pel Renaixement i la Il·lustració, recordant les obres del valencià Lluís Vives, els escrits de Gregori Maians i la situació de les dones a través de la mestra María Ynés Pomares.

La segona part arreplega el període que compren entre el naixement de la sociologia i el punt d'inflexió que va marcar la Guerra Civil espanyola. Ací es posa sobre la taula la institucionalització de la sociologia valenciana, de nou, emfatitzant determinades figures que van ser clau durant el procés. Esta part s'inicia explorant els primers usos de la noció de “sociologia” a Espanya (un ús que distava molt de ser unívoc en la segona mitat del segle XIX). Així mateix, l'anàlisi duta a terme en esta secció atén quatre aproximacions: la jurídica, la religiosa, la política i la pedagògica. Totes elles van contribuir a continuar establint les bases d'un pensament sociològic primerenc en el context valencià, pensament que revela una naturalesa interdisciplinària.

Finalment, la tercera part se centra en l'etapa que abasta de la Guerra Civil espanyola —que va provocar canvis en l'enfocament sociològic, interrompent al seu torn les activitats acadèmiques— fins a l'actualitat. En esta part es posa l'accent en les influències que el clima polític (durant el franquisme especialment i també amb l'arribada de la democràcia) va projectar en el desenvolupament de la sociologia valenciana, el sorgiment de nous enfocaments (l'antropologia cultural, la sociologia de la cultura), el creixent interès per estudis culturals, així com la diversificació i institucionalització de la sociologia i de l'antropologia com a disciplines amb departaments i programes acadèmics, la qual cosa va cobrar forma especialment a meitat de la dècada de 1980. Així mateix, l'autor sosté que el panorama acadèmic va quedar sens dubte impulsat i enriquit per l'interès que altres disciplines van mostrar cap a l'àmbit de la sociologia (el dret, la història, la filosofia) i continua evolucionant en l'actualitat nodrit per successius desafiaments, l'assumpció de noves metodologies i la necessitat de respondre a noves problemàtiques socials.

Dirigit en principi a qualsevol tipus de públic que senta curiositat pels temes que ací s'aborden, este escrit és especialment interessant per a estudiants i persones estudioses de la sociologia i de la història, atés que aprofundeix en aspectes fonamentals del desenvolupament de la sociologia valenciana —en tots els seus vessants— i en el context històric que l'acompanya. Això inclou no solament una anàlisi dels moviments clau a partir dels quals es va anar vertebrant este camp, sinó també el paper que va jugar —i juga— la sociologia en la promoció del canvi social. Amb tot, Francesc J. Hernández, des d'un rigor científic i acadèmic indubtables, demostra, una vegada més, la seua passió per la història i per la sociologia, així com la seua necessitat d'involucrar i fer partícip a qui s'acosta a la seua obra, de convidar-li a mirar per determinades finestres de la història que permeten entendre millor el present i a continuar investigant en elles.

Francesc J. Hernández i Dobon (València, 1959) és professor jubilat del Departament de Sociologia i Antropologia Social de la Universitat de València, on ha impartit docència en sociologia generalment en la Facultat de Magisteri. És doctor en Filosofia, en Pedagogia i en Sociologia per la mateixa universitat. Ha fet recerca en filosofia, teoria sociològica, sociologia de l'educació i la formació, sociolingüística i història valenciana. És autor o coautor de més de cinquanta llibres i més de cent vint articles científics en els àmbits esmentats. Entre els llibres, destacant *Teories sobre societat, família i educació* (amb J. Beltrán i A. Marrero), *Educació i biografies* (amb A. Villar), *Estètica del reconeixement* (amb B. Herzog) i *L'educació* (amb C. Hernández).

Ha estat director de la *Revista de Sociologia de l'Educació*, la revista *Vivesiana*, l'Institut Universitari de Creativitat i Innovacions Educatives i el Departament de Sociologia i Antropologia Social de la Universitat de València. Ha dirigit set tesis doctorals (totes a professors universitaris) i ha fet estades acadèmiques en universitats d'Alemanya, l'Argentina, Àustria, el Brasil, Colòmbia, Cuba, Irlanda, Itàlia, Mèxic, el Paraguai i l'Uruguai. També ha publicat nombroses traduccions d'autors clàssics (Vives, Hegel, Marx, Luxemburg, Schopenhauer), de l'Escola de Frankfurt (Adorn, Habermas, Honneth i Kracauer) i de pedagogs (Alheir, Arnold, Dausien). Al marge de l'activitat universitària, ha editat *Diari del Gueto de Varsòvia*, d'Adam Czerniaków, i ha publicat biografies de Rosita Rodrigo, José Estivalis (Armand Guerra) i José Abargues. També col·labora habitualment amb *Llevant*, on ha publicat més de dos-cents cinquanta articles, més de cent dels quals són "Tafaneries valencianes" amb recerques sobre temes d'història, i amb la revista *Trencadís*. Ha estat guardonat amb el premi de Renovació Pedagògica Maria Ibars per les aportacions sobre ensenyament amb el cinema del *Grup Embolic* i amb el premi Ciutat de València d'Assaig Josep Vicent Marqués per la recerca *Roses finis* sobre les biografies de les guanyadores del concurs de bellesa de l'exposició del 1909. Va participar com a coguionista en el llargmetratge *Les ales de la vida*, guardonat amb el premi al millor documental del Festival de Valladolid (Seminci). Ha publicat dues novel·les: *València retratada* i *Mort en l'aire*.